JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Mitkä ovat tärkeimpiä toimia koulutus- ja osaamistason nostamiseksi Suomessa?

Tarkastusvaliokunta 11.2.2026

Asiantuntijapyyntö/VNS 7/2025 vp

Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Tutkijatohtori Jonna Pulkkinen

Muut lausunnonantajat: Tutkimusjohtaja Jani Ursin ja

Tutkimusprofessori Johanna Annala

Koulutus- ja osaamistason nostaminen perusopetuksessa

Haasteet koulutus- ja osaamistason nostamiselle

- Perusopetuksen oppimistulosten lasku
- Osaamisen vaihtelun ja heikkojen osaajien määrän kasvu
- Koulutuksen eriytyminen
  - Oppilaan kotitausta aiempaa voimakkaammin yhteydessä osaamiseen
  - Maahanmuuttajataustaiset oppilaat menestyvät keskimäärin muita heikommin
  - Alueellisissa ja koulujen välisissä eroissa pientä kasvua
- Koulutuksen saatavuus
- Pätevien opettajien rekrytointi

Toimenpiteet koulutus- ja osaamistason nostamiseksi

- Perusopetuksessa tulee varmistaa, että oppilaat saavuttavat riittävät perustaidot selviytyäkseen jatko-opinnoissa
- On varmistettava riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- Vieraskielisten oppilaiden suomen tai ruotsin kielen oppimista on tuettava
- Koulutuksen alueellinen saatavuus on turvattava
- Riittävällä opettajien perus- ja täydennyskoulutuksella varmistetaan, että osaavia opettajia on tarjolla kaikkialla Suomessa

Koulutus- ja osaamistason nostaminen korkeakoulutuksessa

Haasteet koulutus- ja osaamistason nostamiselle

- Aloittavien korkeakouluopiskelijoiden geneeristen taitojen (kriittisen ajattelun ja argumentointitaitojen) heikko taso
  - Yli 60 prosenttia opiskelijoista sijoittuu näissä taidoissa kahdelle heikoimmalle osaamistasolle
- Geneeristen taitojen kehitys korkeakouluopintojen aikana vähäistä
  - Kolmen vuoden opintojen jälkeenkin 55 prosentilla opiskelijoista on edelleen merkittäviä haasteita kriittisen ajattelun ja argumentoinnin taidoissa

Toimenpiteet koulutus- ja osaamistason nostamiseksi

- Erityisesti ammatillisessa koulutuksessa tulisi kiinnittää huomiota jatko-opintovalmiuksien kehittymiseen
- Korkeakoulussa opettavien opettajien pedagogista osaamista on vahvistettava
- Määrällisten tavoitteiden sijaan korkeakoulutuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota siihen, että korkeakoulutus tuottaa hyvää sisältöosaamista ja yleisten taitojen, kuten kriittisen ajattelun ja argumentointitaitojen, hallintaa

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos